

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Навчально-науковий інститут економіки,
управління, права та інформаційних технологій**

Кафедра публічного управління та адміністрування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Стресостійкість та управління
конфліктами**

(вибіркова фахова навчальна дисципліна)

Розробник: Ірина ШУПТА,
доцент кафедри публічного управління та
адміністрування, кандидат педагогічних наук, доцент

**Полтава
2022/2023 н.р.**

Назва навчальної дисципліни	Стресостійкість та управління конфліктами
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	вибіркова фахова
Назва структурного підрозділу	Кафедра публічного управління та адміністрування навчально-наукового інституту економіки, управління, права та інформаційних технологій
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	<i>Викладач:</i> к. п. н., доцент Шупта Ірина Миколаївна <i>Контакти:</i> ауд. 494 (навчальний корпус № 4) <i>e-mail:</i> iryna.shupta@pdaa.edu.ua
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність (Освітня програма)	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність <i>ОПП Підприємництво</i>
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Перелік дисциплін, що передують її вивченню: «Історія та культура України», «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Філософія».

Заплановані результати навчання

Компетентності

загальні:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях, виявляти, ставити та вирішувати завдання у сфері професійної діяльності.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Вміти працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей.

ПРН 2. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально на основі етичних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства.

program

Програма навчальної дисципліни

- Тема 1. Конфлікт: поняття та предмет вивчення
- Тема 2. Об'єктивні та суб'єктивні причини, функції виникнення конфліктів
- Тема 3. Види конфліктів
- Тема 4. Динаміка конфлікту та механізми його розвитку
- Тема 5. Загальна характеристика внутрішньоособистісного конфлікту
- Тема 6. Міжособистісні конфлікти
- Тема 7. Шляхи аналізу конфліктів
- Тема 8. Стрес у професійній діяльності. До поняття «стресостійкості».
- Тема 9. Стрес у роботі керівника. Стресостійкість керівника
- Тема 10. Професійне вигорання як наслідок хронічного стресу, його ознаки та психопрофілактика
- Тема 11. Прогнозування, запобігання та профілактика конфліктів
- Тема 12. Управління конфліктами та стресами

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	денна форма навчання			
	усього	у тому числі		
л		п	с.р.	
Тема 1. Конфлікт: поняття та предмет вивчення	11	2	2	7
Тема 2. Об'єктивні та суб'єктивні причини, функції виникнення конфліктів	9	2	2	7
Тема 3. Види конфліктів	9	2	–	7
Тема 4. Динаміка конфлікту та механізми його розвитку	12	2	2	8
Тема 5. Загальна характеристика внутрішньоособистісного конфлікту	9	–	2	7
Тема 6. Міжособистісні конфлікти	9	–	2	7
Тема 7. Шляхи аналізу конфліктів	9	–	2	7
Тема 8. Стрес у професійній діяльності. До поняття «стресостійкості».	10	–	2	8
Тема 9. Стрес у роботі керівника. Стресостійкість керівника	12	2	2	8
Тема 10. Професійне вигорання як наслідок хронічного стресу, його ознаки та психопрофілактика	11	2	2	7
Тема 11. Прогнозування, запобігання та профілактика конфліктів	11	2	2	7
Тема 12. Управління конфліктами та стресами	11	2	2	7
Усього годин	120	16	24	80

Оцінювання результатів навчання
Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти					Разом
	ведення конспекту лекцій	виконання завдань на практичних заняттях	виконання завдань самостійної роботи			
			глосарій	есе чи повідомлення	тести	
Тема 1. Конфлікт: поняття та предмет вивчення	3	3	20	10	10	6
Тема 2. Об'єктивні та суб'єктивні причини, функції виникнення конфліктів	–	3				3
Тема 3. Види конфліктів	–	–				–
Тема 4. Динаміка конфлікту та механізми його розвитку	3	3				6
Тема 5. Загальна характеристика внутрішньоособистісного конфлікту	3	3				6
Тема 6. Міжособистісні конфлікти	3	3				6
Тема 7. Шляхи аналізу конфліктів	3	3				6
Тема 8. Стрес у професійній діяльності. До поняття «стресостійкості».	–	3				3
Тема 9. Стрес у роботі керівника. Стресостійкість керівника	3	3				6
Тема 10. Професійне вигорання як наслідок хронічного стресу, його ознаки та психопрофілактика	–	3				3
Тема 11. Прогнозування, запобігання та профілактика конфліктів	–	3				3
Тема 12. Управління конфліктами та стресами	3	3				6
Разом за темами	24	36	х	х	х	60
Глосарій	х	х	20	х	х	20
Тести	х	х	х	х	10	10
Есе чи повідомлення		10	х	х	10	10
Всього	24	36	20	10	10	100

Шкала та критерії оцінювання за рівнем досягнення результатів навчання

Рівень критерію	Межі оцінювання	Опис критерію	Форми контролю	Оцінка в балах
Високий	від 90 % до 100 %	Знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, системними, що дозволяє для виконання творчих завдань демонструвати результати навчання; навчальна діяльність позначена вмінням в усній та письмовій формі самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти закономірності, робити вмотивовані висновки та відстоювати особисту позицію. Програмні результати навчання (ПРН 6; ПРН 10) на даному рівні досягнуті у повному обсязі.	ведення конспекту лекцій	3
			виконання завдань на практичних заняттях	3
			глосарій	20
			тести	10
			есе чи повідомлення	10
Середній	від 75 % до 89 % балів	Знання здобувача вищої освіти при досягненні даного рівня дозволяють демонструвати істотні ознаки понять, явищ, розуміти та коментувати в усній та/або письмовій формі зв'язки між ними; здобувач вміє пояснити основні закономірності; володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо); вміє робити висновки та виправляти допущені помилки, що дозволяє демонструвати в стандартних ситуаціях результати навчання. Проте, здобувачеві вищої освіти бракує власних суджень та системності висновків. Програмні результати навчання (ПРН 6; ПРН 10) на даному рівні здобувачем вищої освіти в цілому досягнуті.	ведення конспекту лекцій	2,5
			виконання завдань на практичних заняттях	2,5
			глосарій	15
			тести	5
			есе чи повідомлення	5
Достатній	від 60 % до 74 %	Здобувач вищої освіти засвоїв основний навчальний матеріал, за зразком виконує завдання як в усній так і в письмовій формі; володіє елементарними вміннями навчальної діяльності, що дозволяє демонструвати лише частково аналіз процесів та явищ, вміння робити узагальнення, висновки позбавлені самостійності, відчувається розрив між набутими знаннями та їх практичним застосуванням. Програмні результати навчання (ПРН 6; ПРН 10) на даному рівні здобувачем вищої освіти в основному досягнуті.	ведення конспекту лекцій	1,5
			виконання завдань на практичних заняттях	1,5
			глосарій	10
			тести	2
			есе чи повідомлення	2
Низький	до 60 % балів	Здобувач вищої освіти має початкові уявлення про предмет вивчення, що забезпечує лише фрагментарне досягнення програмних результатів навчання (ПРН 6; ПРН 10).	ведення конспекту лекцій	0
			виконання завдань на практичних заняттях	0-1
			глосарій	0-5
			тести	0-1
			есе чи повідомлення	0-1

Трудомісткість:

Загальна кількість годин – 120 год.

Кількість кредитів – 4,0.

Форма семестрового контролю – залік.

Політика оцінювання

Виконані у встановлений термін. За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач вищої освіти отримує на занятті 0 балів та зобов'язаний відпрацювати таке заняття.

Письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями у межах встановлених норм. У разі виявлення факту плагіату здобувач вищої освіти отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати його. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: <https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>.

Є можливість опанування даної навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої / міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та / або індивідуальними запрошеннями. Визнання та перезарахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитно-трансферної системи. Організаційні процеси навчання за програмами академічної мобільності регламентуються Положенням про 15 академічну мобільність здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті (розповсюджується лише на обов'язкові компоненти освітньої програми або їх частини) перед опануванням даної освітньої компоненти. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання

результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Бардин Н., Жидецький Ю., Когут Я., Пряхіна Н., Ясінський В. Стрес та стресостійкість в діяльності працівників правоохоронних органів: навч.-метод. посіб. Львів: Вид-во Львівського державного університету внутрішніх справ, 2020. 120 с. [Електрон. ресурс]. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3279/1/%D0%9F%D0%9E%D0%A1%D0%86%D0%91%D0%9D%D0%98%D0%9A%D0%A1%D0%A2%D0%A0%D0%95%D0%A1%D0%9E%D0%A1%D0%A2%D0%86%D0%99%D0%9A%D0%86%D0%A1%D0%A2%D0%AC.pdf> (дата звернення: 08.08.2022).

2. Городняк І. В. Управління конфліктами: Завдання для самостійної роботи студентів спеціальності 075 Маркетинг. Львів: ЛНУ імені І. Франка, 2020. 52 с. [Електрон. ресурс]. URL: https://econom.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/10/Zavdannia-dlia-samostiynoi-roboty_Upravlinnia-konfliktamy.pdf. (дата звернення: 08.08.2022).

3. Захарчин Г. М., Винничук Р. О. Управління конфліктами: навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2017. 160 с.

4. Наугольник Л. Б. Психологія стресу: підручник Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2015. [Електрон. ресурс]. URL: https://pedagogy.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/10/%D0%9D%D0%B0%D1%83%D0%B3%D0%BE%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F_%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B5%D1%81%D1%83.pdf. (дата звернення: 08.01.2021).

5. Лебідь Н. Стресостійкість як особистісна властивість керівників-лідерів закладів середньої освіти : навчальний посібник. К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2016. 36 с. [Електрон. ресурс]. URL: http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/16413/1/N_Lebid_Stresostiikist_NDLKL.pdf. (дата звернення: 08.01.2021).

6. Пагава О.В., Гарькавець С.О., В. Харченко В.Є., Рачок О.Л. Стратегія подолання стресових станів учасниками навчально-виховного процесу : науково-методичний посібник. Сєверодонецьк: СПД Резніков В.С., 2015. 124 с. [Електрон. ресурс]. URL: https://sevpsycholog.at.ua/normativka/pagava_2015.pdf. (дата звернення: 08.01.2022).

7. Рябинина Е. Управление конфликтами: учеб. пособ. Челябинск: ЮУГПИУ, 2016. 94 с. URL: <http://elib.cspu.ru/xmlui/bitstream/handle/123456789/1043/%25D0%25A0%25D1%258F%25D0%25B1%25D0%25B8%25D0%25BD%25D0%25B8%25D0%25BD%25D0%25B0%2520%25D0%2595.%25D0%2592.%25D0%25A3%25D0%25BF%25D1%2580%25D0%25B0%25D0%25B2%25D0%25B5%25D0%25BD%25D0%25B8%25D0%25B5%2520%25D0%25BA%25D0%25BE%25D0%25BD%25D1%2584%25D0%25BB%25D0%25B8%25D0%25BA%25D1%2582%25D0%25B0%25D0%25BC%25D0%25B8.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. (дата звернення: 10.08.22).

8. Управління конфліктами : текст лекцій / Г. В. Жаворонкова, О. М. Скібіцький, Т. В. Сівашенко, О. І. Туз. – Київ : Кондор, 2018. 170 с. [Електрон. ресурс]. URL: https://pidru4niki.com/18780419/psihologiya/upravlinnya_konfliktami. (дата звернення: 08.01.2022).

Допоміжні

1. Гірник А. М. Основи конфліктології: навч. посібник. К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2010. 222 с. [Електрон. ресурс]. URL: https://pidru4niki.com/1584072019112/psihologiya/osnovi_konfliktologiyi. (дата звернення: 08.01.2022).

2. Єременко Л.В. Конфліктологія: навч. посіб. Мелітополь: ФО-П Однорог Т. В., 2018. 219 с. [Електрон. ресурс]. URL: http://www.tsatu.edu.ua/shn/wp-content/uploads/sites/59/1-rozdil-posibnyk_yeremenko.pdf. (дата звернення: 08.01.2022).

3. Петрінко В.С. Конфліктологія: курс лекцій, енциклопедія, програма, таблиці. Навчальний посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2020. 360 с. [Електрон. ресурс]. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/31879>. (дата звернення: 08.01.2022).

4. Конфліктологія: Практикум [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. спеціальності

051 «Економіка» освітньою програмою «Управління персоналом та економіка праці» / М. М. Дученко, О. А. Шевчук; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Електронні текстові дані (1 файл: 1,96 Мбайт). Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. 88 с. <https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/36723/1/Konfliktolohiia.pdf>. (дата звернення: 08.01.2022).

5. Пірен М. І. Конфліктологія: підручник. К.: МАУП, 2007. 360 с. [Електрон. ресурс]. URL: <https://psrchnu.com.ua/docs/%D0%9C.%D0%9F%D1%96%D1%80%D0%B5%D0%BD%20%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%BB%D1%96%D0%BA%D1%82%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F.%20%D0%9F%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf>. (дата звернення: 08.01.2022).

6. Шупта І. М. Трудоголізм і професійні захворювання серед управлінського персоналу: Збірник наукових праць науково-практичної конференції професорсько викладацького складу Полтавської державної аграрної академії за підсумками науково-дослідної роботи в 2015 році (м. Полтава, 18-19 травня 2016 року). Полтава : РВВ ПДАА. С. 253-255.

7. Шупта І. М. Стрес як фактор ризику в професійній діяльності публічного службовця. Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (16-18 червня 2020 року), Мельбурн, Австралія. С. 68-72

8 Шупта І. М., Чайка А. В. Стрес у професійній діяльності публічного службовця: Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (16-18 серпня 2020 року), Вашингтон, США. С. 57-65.

9. Шупта І. М. Вплив перфекціонізму та трудоголізму на прояви прокрастинації в роботі публічного службовця: *Науково-виробничий журнал «Держава та регіони». Серія «Публічне управління та адміністрування»*. Випуск № 2, 2022 р. С. 107-115.

10. Щетініна Т. О., Шупта І. М. Громадські центри правосуддя та громадські радники: протидія конфліктам у територіальній громаді. Адаптація правової системи України до права Європейського Союзу : теоретичні та практичні аспекти : *матеріали IV Всеукраїнської за міжнародною участю науково-практичної конференції (м. Полтава, 23-24 жовтня 2019 року) : у 2-х ч.* Полтава : Россава, 2019. Ч.1. С.113-116.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Вступ до медіації: ВУМ online, Відкритий Університет Майдану.[Електрон. ресурс]. URL: <https://vumononline.ua/course/mediation/>.(дата звернення 10.08.22).

2. Емоційний інтелект: освітній хаб міста Києва. [Електрон. ресурс]. URL: <https://eduhub.in.ua/courses/emocyniy-intelekt>. (дата звернення 10.08.22).

3.Культура толерантності: як побудувати суспільство, комфортне для всіх: Українська платформа масових відкритих онлайн курсів Prometheus. [Електрон. ресурс]. URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+TOL101+2020_T3/about. (дата звернення 10.08.22).

4. Права людини в дії: ВУМ online, Відкритий Університет Майдану[Електрон. ресурс]. URL: <https://vumononline.ua/course/human-rights/>. (дата звернення 10.08.22).

5. Теорія поколінь: знаходимо спільну мову: ВУМ online, Відкритий Університет Майдану[Електрон. ресурс]. URL: <https://pdp.nacs.gov.ua/news/pidbirka-onlain-platform-dlia-samoosvity>. (дата звернення 10.08.22).

6. Як ефективно спланувати та провести діалог. Базовий модуль 1: Українська платформа масових відкритих онлайн курсів Prometheus. [Електрон. ресурс]. URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:OSCE+DIAL101+2020_T1/about. (дата звернення 10.08.22).

7. Діалоги без тривоги: Онлайн-курс про різні способи подолання тривожності: Educational Era. Студія онлайн-освіти. [Електрон. ресурс]. URL: <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/265>. (дата звернення 10.08.22).